

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 25 lipca 2024 r.

P-1.4131.208.2024.AA

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, poz. 721)

stwierdzam nieważność

Załączników do uchwały Nr IV/44/24 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Gryfino:

- Nr 2, stanowiącego wzór wniosku o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego, w zakresie wyrazów: PESEL - w tab. II. Dane wnioskodawcy oraz *Oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia,*
- Nr 3 stanowiącego wzór wniosku o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie zasiłku szkolnego, w zakresie wyrazów: PESEL - w tab. II. Dane wnioskodawcy oraz *Oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.*

Uzasadnienie

W dniu 27 czerwca 2024 r. Rada Miejska w Gryfinie podjęła uchwałę Nr IV/44/24 w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Gryfino.

Akt ten wpłynął do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w dniu 4 lipca 2024 r.

W podstawie prawnej przedmiotowej uchwały organ stanowiący Gminy Gryfino powołał art. 90f ustawy o systemie oświaty¹, zgodnie z którym Rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności:

- 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1;
- 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy;
- 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego;
- 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego.

¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 z późn. zm.).

W niniejszej sprawie niesporne jest, że uchwała wydana w oparciu o cyt. regulację jest aktem prawa miejscowego, zaliczanym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej² do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego znaczenie istotne ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji RP, który stanowi, że organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach. Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, że nie mogą normować materii uregulowanych aktami wyższego rzędu, a tym bardziej modyfikować przepisów w nich zamieszczonych.

Analiza treści uchwały Nr IV/44/24 prowadzi do wniosku, że nie spełnia ona opisanych wyżej wymogów.

W treści wniosków o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego (Załącznik Nr 2 do uchwały), jak i w formie zasiłku szkolnego (Załącznik Nr 3 do uchwały) wnioskodawca zobowiązany został do przedstawienia m.in. imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, obywatelstwa, numeru telefonu, a także danych dotyczących osób pozostających z osobą uprawnioną do pomocy materialnej we wspólnym gospodarstwie domowym. W końcowej zaś części tych dokumentów zamieszczone zostało zastrzeżenie o treści: *Oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*. Tak zredagowana treść wniosków uzasadnia twierdzenie, że wnioskodawca został w ten sposób zobowiązany do podania wszystkich wymienionych w tych dokumentach informacji pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Tymczasem, zgodnie z art. 90n ust. 5a ustawy o systemie oświaty pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń składa się wyłącznie oświadczenia, o których mowa w art. 90n ust. 4 pkt 3 i ust. 5 ustawy, a więc jedynie oświadczenie o wysokości dochodów (art. 90n ust. 4 pkt 3 ustawy o systemie oświaty), a także oświadczenie o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (art. 90n ust. 5 ustawy o systemie oświaty). Składający te oświadczenia winien zawrzeć w nich klauzulę – tak jak wymaga tego prawodawca w art. 90n ust. 5a ww. ustawy - o treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Rada gminy nie jest natomiast uprawniona do modyfikowania ww. unormowania poprzez żądanie podania wszystkich informacji pod rygorem odpowiedzialności karnej.

W przedmiotowej sprawie istotne znaczenie mają przepisy Kodeksu karnego³, w szczególności art. 233 §1, który stanowi, że *Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8*. Brak pouczenia wyłącza zatem odpowiedzialność karną za czyn opisany w §1 art. 233. W dalszej kolejności, trzeba wskazać, że w myśl art. 233 §6 Kodeksu karnego **Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.**

A zatem, w świetle powyższych regulacji, uzasadniony jest wniosek, że odebranie od osoby oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej jest dopuszczalne wówczas, gdy

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.).

możliwość taką przewiduje przepis ustawy – nie zaś innego aktu, choćby miał on charakter powszechnie obowiązujący. W szczególności, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rygorem takiego nie może zastrzec w akcie prawa miejscowego, ponieważ do tego rodzaju działania nie został upoważniony.

Dodatkowo, za nieprawidłowy należy również uznać wymóg wskazania we wzorach wniosków o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego oraz zasiłku szkolnego, stanowiących Załącznik Nr 2 oraz Załącznik Nr 3 do uchwały Nr IV/44/24, numeru PESEL wnioskodawcy.

Informacja w tym zakresie nie wpływa w żaden sposób na możliwość oceny prawidłowości złożonego wniosku, a także jego realizacji. Ponadto, na co słusznie zwrócił uwagę Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi w wyroku z dnia 7 lipca 2016 r., sygn. akt III SA/Łd 364/16 *informacje objęte numerem PESEL należą do kategorii danych osobowych, co oznacza, że podlegają one ochronie przewidzianej w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Dlatego też przetwarzanie danych osobowych może być dokonane ze względu na dobro publiczne, dobro osoby, której dane dotyczą, lub dobro osób trzecich w zakresie i trybie określonym ustawą (art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych). Zakresem podmiotowym tej ustawy objęto organy państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz państwowe i komunalne jednostki organizacyjne (art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych). Według art. 23 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy:*

- jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa;
- jest to niezbędne do wykonania określonych zadań realizowanych dla dobra publicznego.

W świetle powyższego, konieczne i w pełni uzasadnione jest stwierdzenie nieważności Załączników do uchwały Nr IV/44/24 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Gryfino:

- Nr 2, stanowiącego wzór wniosku o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego, w zakresie wyrazów: *PESEL - w tab. II. Dane wnioskodawcy* oraz *Oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia,*
- Nr 3 stanowiącego wzór wniosku o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie zasiłku szkolnego, w zakresie wyrazów: *PESEL - w tab. II. Dane wnioskodawcy* oraz *Oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.*

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

I Wicewojewoda Zachodniopomorski

Bartosz Brożyński

Otrzymują:

- 1) Rada Miejska w Gryfinie ,
- 2) aa.